

SÁTORALJAJHELY

FÜGGETLEN POLITIKAI HIRLAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-tér 22.
Megjelen pénteken este.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

ILLÉSHÁZI ENDRE

Előfizetési ára:

Egész évre 8 K | Negyedévre 2 K
Félévre 4 „ | Egyes szám ára 10 fillér.

Dózsa György Bodroglőn.

Nem mi állítottuk előtérbe Hurka Ferencet: Meczner Gyula főispán ur ő méltósága mutatta őt be Zemplén vármegye törvényhatósági bizottságának 1904. évi szeptember hó 28-án tartott közgyűlésén, erősen és többszörösen ajánlva Hurka Ferenc felszólalását a megyebizottsági tagok szíves figyelmébe. Persze, Hurka Ferencnek akkor csak a jegyzők ellen volt némi elszavalnivalója. Mi nem konspiráltunk soha Hurka Ferencel, mi legfőleg hangot adtunk egyszer-máskor e lapok hasábjain azoknak az igazságoknak, melyeket Hurka Ferenc az alkalmattal nem mondott ugyan el, de amelyek Hurka Ferencet valójában felszólalásra készítettek. És a főispán ur igazolt is minket, mondván: „Uram, ebből az emberből a nép nyomorúsága beszél.“ Nem is mi idéztük meg Dózsa György szellemét: a főispán ur iródeákjai — miért, miért nem, ők tudják — firtatták a dolgot, nevezvén *olcsó vásári komédiának* a Hurka Ferenc nevéhez fűződő bodroglői híreket, nevezvén őt magát Dózsa Györgynek el, állítván erősen, hogy az efféle mozgalom a *Kossuth-párti* Sennyey Miklós báró népszerűségének egyáltalán nem árthat.

Mert a szántóvető Hurka Ferenc egyáltalán nem pályázott a Sennyey bárók bodroglői örökére; a bodroglői magyarok pedig az ő nagy egyszerűségükben teljesen megnyugodtak abban, hogy az legyen az ő képviselőjük, akiket a nagytiszteletű urak, élükön az ékesen szóló cigándi lelkipásztorral, békés egyetértésben a leleszi főtisztelendő urakkal, számukra kijelöltek.

Meczner Gyula főispán ur ő méltóságára és a kormány takarmányán hizlalt házi pacsirtákra vessen hát okot Sennyey Miklós báró ur ő méltósága, ha az a jámbor géresi szántóvető ember a sok biztatásra megmozdult s ha Dózsa György szelleme, annyi idézésre a Bodroglőn megjelent, ha a Bodroglőn kibontják a *valóban* is 48-as lobogót, ha észbe kap a Bodroglő ezer sebből vérző, agyon-sanyargatott földmivelő népe és saját véréből való vért akar küldeni követül a magyar parlamentbe, mit hazug módra *népparlamentnek* csufol a világ.

Mert Hurka Ferenc nagygéresi szántóvetőmagyar valóban zászlót bontott és tömegesen csoportosul a nép a saját véréből való jelölt zász-

lója alá. És miért ne csoportosulna? A nép a 67-ből és a 48-ból csak annyit ért, hogy ezt a két számot akként forgatják az urak, amint az nekik éppen jól esik, azt azonban már érzik és tudják, hogy bármelyik szám kerüljön is felül, az ő nyomorúságuk a régi marad, ők pedig maradnak továbbra is baromi sorsban élő, jogtalan, kizsákmányolt, kizsárolt szolgálói az ő uraiknak.

Avagy nem ismeretesek-e vármegyeszerte a Bodroglő közgazgatási mizériái?

Jegyzőnek azt *kell* megválasztani, akit a főszolgabíró a népre ráparancsol. A bíróválasztásnak is megvan a maga rendje és sora, de soha nem oda üt ki, amint azt a falu szeretné. A porció mindig emelkedik, az ártéri adó — kutya egye máját — folyton nő; a Sennyeyek, a Majláthok buzatermő Kánaánja adómentes, ellenben az adóvisszatérítésben ők is részesek, sőt ők látják annak elsősorban hasznát. A határ háromnegyede a báróké, a grófoké meg a prépostságé, de azért iskolát a felekezeti épít, papot s tanítót a hiveknek kell tartani s mert kálvinista nép lakja a Bodrog és Latorca közét, de a föld java a katolikus mágnásoké, a nép nyakába szakad minden kultusz-teher.

Közmunkát a nép szolgál, utadót a gazdaember és a zsellér fizet, mert hát úgy csinálták meg a törvényt — 67 és 48 közös jóakarattal — hogy *minimálista* a paraszt s ezért fizet 30—40 percentes utadót, percent szerint fizeti a gróf utadóját s fizeti e célra állami adójának — ha ugyan földje nem adómentes — 10 percentsját. De persze ha útpítésről van szó, kiveti ám mellét a gróf és báró: Karádra, Cigándra két-háromszázezer forintot építet a vármegye utat, de a két Géresnek, a két Rozvágnak, Örösnek, Semjénnek, Karosnak és a Latorca mentének akkor van útja csak, ha a nép maga csinál. Természetesen Karád a Majláthé, Cigánd határában fekszik az Erzsébet-tanya.

Uram isten, hát van-e aztán azon valami megcsodálni való, hogyha a királyhelmei vásáron valamelyik Hurka Ferenc szóvá teszi eme dolgokat, ha elborul annak a kerges kezű bodroglői magyarnak a lelke, ha annak a kizsákmányolt szegény embernek a lelkében vad gyűlölet támad minden iránt, ami az ő uraira csak emlékeztet is és tele tudóval sziván be ez igazságokat, vagy felcsap a Hurka Ferenc tenyerébe, vagy csak drága pénzen

adja szavazatát a méltóságos báró urra.

Mert nem lesz ám *olcsó* vásári komédia a Hurka Ferenc zászlóbontása, amint azt Meczner Gyula főispán ur sajtóorganuma büszkén deklamálja. Sok-sok ezer koronába fog az kerülni a Bodroglő mágnásainak. Keserű érzéseket fog kelteni egynémely hazaffyas keblekben az a Hurka Ferenc által kitűzött háromszínű lobogó. Csak látni kell majd, hogy mozdul meg pár nap múlva a közgazgatás fúrge serege, — hogy vetik magukat a kaszálóra és legelőre éhes választókra az uradalmak szolgalelkű sáfárai. Mint fognak ömleni a keneteljes szavak a mágnáskonyhákön élőködő lelkiatyák ajkairól, s mint borul majd egymás keblére a talmi 48 az orthodox 67-el, hogy legyűrje az *igazi 48-at*, azt a *negyvennyolcat*, mely emberi sorba emelte a jobbágy igában sanyló milliókat, mely ma is jogot és jobblétet akar biztosítani az ország kizsákmányolt, agyon-sanyargatott munkáspolgárainak.

Mert egyetértének ám az urak, nines eltérés Kossuth és Tisza, Andrassy és Héderváry között, ha a munkás polgárság elnyomásáról van szó: a hatalmon, a koncon hajbakapnak bár, de azonnal egyesülnek, ha jogot követel a nép s fenyegetően rázza bilincseit.

Mi ismerjük a Bodroglő népét, a Bodroglő ezer és ezer bajait, szíven tartjuk kezünket a Bodroglő nyomorgó népének, másfél év óta küzdünk írásainkban a bodroglői népnyzók ellen: fájdalom, mindhiába. Eppen azért üdvözölünk téged Dózsa Györgynek Bodroglőn feltámadt szelleme. És nem azt nézzük, *ki* emelte fel a Bodroglőn Dózsa György zászlóját, csak azt nézzük, hogy a Bodroglő elnyomói ellen zászlót emelt valaki.

„Szeretve tisztelt Főszolgabíránk.“

Persze, persze! Rosz máju, feketevérű és összeférhetlen természetű emberek vagyunk, akik — ahelyett, hogy khorusba állva Pethő Dániel körjegyző urral zengnők a Zemplén hasábjain Gortvay Aladár „szeretve tisztelt főszolgabíránk“ dicsőségét „csattanós választ adva ezzel a „Sátoraljajhely“ ferdítéseire és roszakaratu támadásaira“ — unosuntalan a Gortvay ur dolgait feszegetjük. Hol kolossalis jogi tudását, hol törvénytisztelét, kemény és rendületlenül következetes politikai viselkedését, humánus és lekötözöen szívélyes hivatali modorát teszük bírálataink tárgyává. Hát elismerjük, hogy csunya — és főleg hálátlan — foglalkozás ez a mi részünkről, de fájdalom, nem mi tehetünk

róla, hogy elvégre is Gortvay Aladár főszolgabíró urnak folyton beszéltetnie kell magáról.

Gortvay Aladár főszolgabíró ur a múlt év július hó 13-án, a mezőlaborci jegyzői-gyűlést követő napon 4483. szám alatt a következő rendeletet adta ki járása egynémely jegyzőjének. „Tudomásomra jutott, hogy cím folyó hó 12-én hivatalától távol volt. Tegyen hozzám azonnal igazoló jelentést, hogy távozását miért nem jelentette hozzám.”

Kilenc hó telt el azóta és nem történt semmi. Azaz közben mégis történt valami. Borecsik Árpád körjegyző ur „közszolgálati ügyben portómentesen”, gyűlésre hívta össze a szerencsi járás jegyzőit, Pethő Dániel egyleti elnök ur pedig fényes nyilatkozatban szolgáltatott elégtételt a szeretve tisztelt főszolgabíró urnak a „Sátoraljaujhely” roszakaratu hazug támadásai ellen. A gyűlést követő lakomán aztán cigányzene és pezsgő durranás között — „sohse halunk meg” — örök szövetségre lépett Gortvay ur a szerencsi járás jegyzőivel.

A főszekes-fene tudja, mi történt újabban Szerencsen, mert a 4483. számú akta kilenc hónapok múltán föltámadt hamvaiból, s Gortvay ur e hó 15-én ugyancsak 4483/909. szám alatt a következő véghatározatot tette papírra. „Kula Pál tályai vezető-jegyzőt, Korchmáros János tályai adóügyi jegyzőt, Négyessy Rezső gesztelyi, Jászay Pál hernádnémeti és Borecsik Árpád ujesanálási községi és körjegyzőket, mert az elmúlt év folyamán egy napi eltávozásukat hivatalomhoz be nem jelentették, minden felebezés és igazolás kizárásával az 1886. évi XXII. t.-e. 105. §-a alapján 5—5 korona rendbíróságuk megfizetésében marasztalom.”

Annak idejében a következő kommentárral adtuk közre Gortvay ur ukázat: „Nem ösmerünk idevágó paragrafust, a mi időnkben ilyen nem volt. Ha a tanító tanítói gyűlésre megy, *ülőköltség*gel köteles őt ellátni a falu: Gortvay ur rendbírósággal sújtja a gyűlésükön megjelent jegyzőket.”

És ma sem mondhatunk többet.

A jegyzők szabadságolása sem törvényvel sem szabályrendelettel szabályozva nincs. Egy bizonyos, hogy a jegyzők személyi ügyei nem a főszolgabírák, de a képviselőtestületek intézkedései alá tartoznak. Annyi azonban kétségtelen, hogy a jegyzői gyűléseken közigazgatási szakkérdések kerülven javarészt tárgyalás alá, a jegyzői gyűléseken való megjelenés a jegyzői funkciókhoz tartozik s az azokon való megjelenéshez külön engedély nem szükséges. Avagy bejelentették-e a szerencsi járás jegyzői a Szerencsen 1909. év október hó 19-én megtartott gyűlésen s az ezt követő hejehuján való megjelenésüket Gortvay Aladár főszolgabíró urnak, mely gyűlésnek *egyedüli* tárgya a Gortvay ur iránt való *behódolás* volt? Bejelentették-e a szerencsi jegyzők a f. év március hó 31-én megtartott megyegyűlésen való megjelenésüket, ahova őket Gortvay ur — hogy a Khuen kormányának bizalmat szavazzanak — egyenesen berendelte. Erre adjon egyenes választ Gortvay főszolgabíró. És felvetjük nyilvánosan a kérdést: a mezőlaborci gyűlésen — eltekintve a sárospataki járástól — résztvettek a vármegye minden járásának jegyzői. Álljon elő csak egy főszolgabíró is, aki bejelentést követelt, s aki a bejelentés elmulasztása miatt kérdőre vonta és rendbíróságotla volna a jegyzőket. Avagy a szerencsi járás egyedül az extra-vurst? Meg aztán miért éppen ma — kilenc hónapoknak

utána — jött eszébe Gortvay urnak rendbírásolni a szerencsi jegyzőket? Hiszen a 105. paragrafusra vonatkozólag a képviselőház jogügyi bizottsága annak idején a következő megjegyzést tette: „Azok, kik rendbűntetés alkalmazására feljogosítvák, a rendbűntetéseket minden hatalmi visszaélés nélkül az igazságosság és méltányosság követelményeinek megfelelő lelkiismeretességgel s csak a való szükség esetén alkalmazzák, ha pedig alkalmazandóknak találták, *azonnal* hajtsák végre, hogy a közszolgálat érdekeinek megóvására szolgáló ezen eszköznek kellő fogamatja lehessen.” Mi lehet az a fontos közszolgálati érdek, mely Gortvay urat arra bírta, hogy e rendbűntetést *kilenc hónapok* múltán alkalmazza, még csak elképzelni sem tudjuk. Hisz a mádi választókerületben büszkén lengedez a Kossuth párt lobogója, melynek győzelméért Gortvay ur anynyira hevül, Megyasszón pedig ellenjelölt nélkül áll a Khuen-párti Molnár Béla, kit a főispáni vő oly odaadóan támogat: mit vétekettek hát ismét azok a szerencsétlen emberek?

A szabadkőművesség és a nagyközönség.

— Három cikk. —

II.

Nincsen a világon nemesebb, magasztosabb célokat szolgáló emberi intézmény, mint a szabadkőművesség, mert a szabadkőműveseknek minden áldozatra kész szövetségén kívül egyetlenegy síncsen, amely az emberiség haladásának, jólétének és boldogságának összes tényezőit együttesen felkarolná. A szövetség rendkívüli földadataihoz mérten rendkívül megválogatja tagjait, ám azért a férfiak, akik szolgálatában állanak, lehetnek gyarlók is; de maga a szabadkőművesség eszméje felül áll minden emberi gyarlóságon. És mégis a ráboruló, sokaknak szemében talán félelmesnek is látszó, elkerülhetetlen titokzatosság folytán nincs az emberiség szótárában a maró gúnynak, a meggyanusító rágalomnak és a kegyetlen átoknak az a kifejezése, amelyet ellenségei időtlen idő óta rá nem szórtak. Ime most is többek között egy főpap újévi pásztor levelében a „szabadkőművesség gonosz szellemét az emberi nem ősi ellenségének” hirdeti. Pedig 1837 óta, amikor XII. Kelemen pápa először átkozta ki a szabadkőművességet, kiváló magyar kath. papoknak hosszú sora tagja volt a szövetségnek, köztük: Pryker János László, egri érsek; Horváth Mihály, a híres történetíró püspök, és Haynald Lajos, kalocsai bíboros érsek. A pápaságnak és a főpapságnak nagy okai vannak arra, hogy a szabadkőművességet gyűlöljék: a régi bűn mellé, amelyet most is szemünkre vet a tudós főpap, amelyet szerint „az emberi ész szertelenül túlbecsüljük”, vagyis a népet fölvilágosítani törekszünk, új, nagyobb bűnök csatlakoztak: 1. a lángelkü Garibaldi és Cavour többi szabadkőműves társaikkal megteremtették az olasz úniót és ezzel megszüntették az egyházállamot, Krisztus tanításához híven, amely szerint csak a lelkek világa lehet az egyházé, és 2. a szabadkőművesség világszerte küzd a papi javak szekularizációjáért és hogy milyen félelmes eredménnyel, mutatja Spanyolország, Olaszország és Franciaország, ahol ez már meg is történt. Hogy mégis voltak a szabadkőművesek közt kath. főpapok is, az olyanforma jelenség, mint mikor Széchenyi István és társai küz-

dáltak a nemesi kiváltságok eltörléséért. Viszont minden rangú és rendű protestáns papoknak fényes sora állt és áll a szabadkőművesség szolgálatában, mert hiszen a szabadkőművesség csak nemes és semmiféle vallás-erkölcsi törvénnyel nem ellenkező célokért küzdött és küzd: az emberiség haladásáért, a lelkiismereti- és gondolat-szabadságért, a nép fölvilágosításáért, a kiműveléséért, szabadságáért és egyenjogúsításáért.

Magáról megfeledezett, esztelen szabadkőműves volna az, aki nem tisztelné a hitet, amely az emberi lélek legföltettebb kincsei közül való; hiszen a szabadkőművesség alkotmánya félremagyarázhatatlanul kimondja, hogy minden vallási meggyőződést szent tiszteletben tart, nemcsak másnál, de saját tagjainál is. A szabadkőművesi köteleességek egyik legfőbbike a türelmesség. Mert hiszen ki volna bölesebb a bölesnél? ki tudná, vagy ki merné megmondani, hogy melyik az egyedül igaz vallás? A szabadkőművesség a hitet, mint kinek-kinek legbensőbb lelki ügyét, nem érezvén jogot hozzá, minden vallásnak arra hivatott papjaira bizza. Csak egyet kíván meg tagjaitól feltétlenül: kövessék és tiszteljék az ő alaptörvényét is, amely gyökerét képezi minden vallási és emberi törvénynek, amely nélkül a vallásban nem lenne igazság és az emberi törvénynek nem lenne alapja: kövessék és tiszteljék a tiszta erkölcs törvényt, amely bele van vésvé a természetből minden becsületes és jó ember szívébe. Mert az az ember, aki csak azért követi vallása törvényeit, mert a mennyországgal kecsegtet, és csak azért tiszteli vallása tilalmait, mert a pokollal fenyeget, épügy nem igazán vallásos, amint nem igazán erkölcsös az, aki az emberi, az állami törvényt csak azért tiszteli, mert fél a börtöntől. Azok, akik a fölvilágosodottságot nem tudják másképpen, mint a vallással ellentétbe állítani és károsnak nyilvánítani, az emberiség elleneinek fizetett zsoldosai: a szabadkőművesség a fölvilágosodottságban látja az emberhez méltó igaz vallásosságát.

HIREK.

— **Választási mozgalmak.** Nevezetesebb esemény nem igen történt e téren lapunk legutóbbi számának megjelenése óta. A Zemplén nagy gaudiummal hirdeti Nagy Sándor-nak Megyasszón történt visszalépését: mi ösmerjük e visszalépés intimitásait, vigyázzanak az érdekeltek körök, mert ez az öröm valószínűleg korai. — *Kazy Ujhelyben* szorgalmasan vizítel, közben Székely Elek társaságában a főispánnal ebédel. Látogatásaival — ellentétben a zalkodakkal — főleg a zsidóportákat tiszteli meg. Hej! ezuttal *választásra* s nem a megyebálba invitálják a zsidókat. — A homonnai választókerületben *Lehóczky Miklós* nyírjesi birtokos bontott néppárti lobogót, vállalkozása sokkal komolyabb mintsem azt az *Andrássy-eselések* a nagyközönséggel elhíttetni akarják. A nyilvánosság előtt lekicsinylik a Lehóczky vállalkozását, de azért minden főszolgabíró iróasztal-fiókjában ott van már a főispáni ukáz, mely a mozgalom elnyomását rendeli el. S megmozdult immár a Hadik-Barkóczyak jószágkormányzója Dr. Csöke József is, hogy csirájában foltsa el a lázadást. A dolog kissé nehéz lesz, pénzébe fog kerülni a zempléni Felvidék Csák Mátéjának: a homonnai választókerület 78 lelkésze közül ugyanis eddigelé 50 lelkész tette magáévá Lehóczky ügyét. — Töketeresbről, Nagymihályból nincsen semmi újabb hír, ellenben a

Értesítés! Diszes —
női ruhákat,
blousokat,
ruhaaljakat, férfiruhát legszebben

tisztít és fest minden
szinre.
Női ruhaszöveteket guveliroz

Rakovszky Sándor
ruhafestő és tisztító
Sátoraljaujhely, Bercsényi-utca 5-ik szám.

pataki...
nek a fő...
járásbíró...
rene nag...
mire" p...
erősen le...
s kedvel...
Pedig a...
ismerik...
mozgalom...
korbács...
— Mint...
földműve...
hat helye...
ujhelybe...
házán és...
párti s...
— Mado...
denkor...
is azt je...
napra ne...
zott kij...
pártiak...
fogva k...
valóban...
sülésünk...
hivatalo...
Mecznér...
drássyn...
oly korn...
— ha...
lenül sz...
Meg az...
Mecznér...
akeióba...

beczky...
párti jel...
jól isme...
akarnak...
foglalna...
Justh-p...
a nemz...
be a k...
A nagy...
dígele...

János...
jelentés...
állami...
ség ren...
ügyi e...
renesi...
Mád k...
észrevé...
e beadv...
sával v...
zót. Cs...
ban szó...
község...
tület t...
tiporva...
lokra, ...
költség...
kolta a...
kellő...
jainkat...
vay fő...
nyunkl...
emelt...
jegyző...
érdekel...
tárgyát...
panasz...
rukkol...
hogy a...
dolgot...

A Mag...
hó 26-...
rende...
nemébe...
verseny...
lódés J...
tanács...
hogy a...
tekinti...
doskodi

Sc...
Női...

pataki „egyesült hatvanhetesek“ erősen lelkesednek a főispán által biztosra beigért sárospataki járásbírósgéért. — A Bodroglőzön *Hurka Ferenc* nagygéresi birtokos bontott „48-as földművelés“ programmal lobogót. A főispán lapjai erősen lekiécsinylik a főispán e benső emberének kedvelt közgyűlési szónokának zászlóbontását. Pórág akik a Bodroglőz népeinek lelkivilágát ismerik, tudják, hogy a Hurka Ferenc íuditotta mozgalom hatalmas hullámokban fogja végigkísérni a Bodroglőz ma még csendes tereit. — Mint kuriozumot említjük, hogy Kazy József földművelésügyi miniszteriumi államtitkár eddig a helyen van jelölve. Nevezetesen: Sátoraljaújhegyben. Nagybereznán, kecskeméten, Fegyvernekben és Gyergőszentmiklóson nemzeti munkapárti s Békéscsabán agrársocialista programmal. Madon Borsay Miklós visszalépett. A mindenkori jól értesült „Zemplén“, csak nemrégiben is azt jelentette, hogy Borsay pártja napról napra nő. Ezzel szemben mi — annak határokat kijelentésével, hogy egy Bernáth-ellenes pártnak talaja a kerületben van — kezdetől kezdve kétsébe vontuk azt, hogy a főispán bizonyan is komolyan támogatná Borsayt. Ertekezések szerint Borsay visszalépésére éppen a hatalmas támogatás hiánya adta meg az okot. Míg nem Khuennek, nem Tiszának, de Andrásynak választat Zemplénben, s itt csak a kormánypárti jelölt jöhet be, kire Andrásy a legkevésbére kerül a dolog — feltétlenül számíthat. Borsay nem azok közé tartozik. Magánan Kossuth és Andrásy jól értik egymást: Míg Kossuth párti jelölt ellen komolyan nem lép.

— **Választási mozgalmak Ungban.** Nehre házky György volt verseci főispán s munkapárti jelöltől az ungvári kereskedők és iparosok jól ismert tulzó agrar érzelmei miatt hallani sem akarnak s a Jusch-párti Visontai Soma mellett állnak állást. Nagykaposon Bernáth Zoltán Jusch-párti visszalépéséről beszélnek, ellenfele a nemzeti munkapárti Kende Péter most járja be a kerületet. A szobránci kerület csendes. A nagyberézni kerületnek biztos jelöltje eddig még nincs.

— **A mádi előjáróság panasza.** Bálint János mádi főjegyző ragalmazás miatt feljelentést tett Orás Károly mádi birtokos és kassai tanító ellen s ez ügyben a kir. ügyész engedélyt folytatva ma tartja meg a bünyevölgy önkormányzatot Gosztonyi István székességi főszolgabíró. Orás Kálmán ugyanis Mád község 1909. évi számadásait illetőleg engedélyt adott be a képviselőtestület elé, elindítványában a községi vagyon elpazarlásával vádolja meg Bálint János mádi főjegyzőt. Csodálatos. Mi lapunk múlt évi 10 számaiban szóról-szóra a következőket írtuk meg: Mád község előjárósága a községi képviselő-testület tudta és beleegyezése nélkül, lábbal lépve a községi törvény 110. §-át, oly céllal, melynek szüksége fenn sem forgott, községvetésen kívül, könnyelműen elpoesélték a község törzsvagyonát. Megírtuk ezt részletességgel, megismételtük vádjainkat lapunk múlt évi 62. számában Gortvay főszolgabíró úrhoz intézett közleményünkben. Es uram Isten, mi ellenünk nem történt panaszt senki, sem Bálint János főjegyző úr, sem az ügyben nagyon is közlőre érdekeltek más földi hatalmasságok. Nyomozat ügyét képezték ugyan a lapunkban felsorolt panaszok, de a vizsgálat eredményével kihozni csak nem akarnak. Nem hisszük, hogy a mi érdekünkben hallgatnák agyon a dolgot!

— **Református énekezők hangversenye.** A Magyar Ref. Énekezők Egyesülete május hó 26-án Sárospatakon *templomi hangversenyt* rendez. E valóban nagyszabásúnak s a magánemberen páratlanul ígérkező művészi hangverseny iránt már eddig is a legnagyobb érdeklődés jelei mutatkoznak. A pataki ref. egyház tanács f. hó 17-én tartott gyűlésen kimondotta, hogy a városba érkező énekezőket vendégeikül tekinti, ingyen szállásukról és ellátásukról gondoskodik. A művészi program már nagyobb

részt össze is van állítva. Orgonázni fognak: Krausz Gusztáv budapesti, Veress Lajos szatmári s Kremán Samu kecskeméti énekezők, akik mindannyian virtuózok az orgona kezelésében. Magánénekeket adnak elő: Nagy András, a debreceni egyház énekezője, Jánosi Antal püspöklányi, Ciriák Gyula kunhegyesi, Darabos Lajos h.-m.-vásárhelyi énekezője, H. Bathó János főiskolai ének- és zenetanár s Kremán Samu. Az énekezők karából s a főiskolai énekkarból egyesített, mintegy 49 tagból álló hatalmas énekkar háromszor fog szerepelni. Lesz ezeken kívül egy vallásos tárgyú melodráma is, melynek szövegét Szuhay Benedek írta, zenéjét szerző s összeállította ifj. Fővenyessy Bertalan, sárospataki énekezője, a Protestáns Zeneközlöny szerkesztője. A költeményt Éles István zeherjei ref. lelkész szavalja, orgonán pedig ifj. Fővenyessy Bertalan kíséri. A melodráma közben felelendülnek a kuruc világ s a vallásszabadság küzdelmes korának még ma is örökség dallamai s tárogatódalai. — Ugy halljuk, hogy nemcsak helyben, hanem a vidéken is a jól megérdemelt érdeklődés jelei nyilvánulnak az érdekes templomi hangverseny iránt.

— **Fagykarak a szőlőkben.** Szombatról vasárnapviradóra és vasárnapról hétfőre forduló éjjel országsszerte erős fagy volt, mely a szőlőkben és gyümölcsösökben tetemes károkat okozott. Nálunk főleg az alsó Hegyalján okozott nagyobb károkat, az ősszel vagy koratavasszal metszett szőlők szép fejlődésnek indult gyenge hajtásait teljesen elpusztította a fagy, de 20, 30 százalékos károkat okozott a később metszett szőlőkben is. Sulyos károkat okozott a fagy a Nyírvidék szőlőiben is: itt vannak oly szőlők, melyek teljesen lefagytak. Bö bortermentésre tehát ez idén sem számíthatunk.

— **Tanítói gyűlés.** „A Zemlénmegeyi Tanítóegyesület Alsó Köre“ ez évi rendes gyűlését a „Zemplénmegeyi Tanítók Háza“ javára rendezendő hangversenyyel és táncmulatsággal egybekötve, május hó 4. napján tartja Tállyán az Uri Kaszinó helyiségében. A gyűlés a vonatkozókérdésre való tekintettel 1 órakor kezdődik. Gyűlés után közvacsora lesz. A gyűlés tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. A nép védelme az alkohol ellen. Ertekezés Havas Antal szerencsi áll tanítótól. 3. „Az iskola feladata az erkölcsi nevelés szolgálatában“. Ertekezés Gárdonyiné Szvoboda Iona sátoraljaújhegyi áll. tanítónőtől. 4. A félnapos tanítás. Szabad vitatétel. 5. Az Eötvös-alap-fiókjának megalakítása. 6. Pénztárnok jelentése a kör pénztári állapotáról. 7. A jövő gyűlés helyének megállapítása. 8. Indítványok, melyek az elnökséghez a gyűlést megelőzőleg 48 órával előbb bejuttatandók. A hangverseny műsora: Kezdeté este 9 órakor, a „Fekete sas“-vendéglő nagytermében. 1. „Eredeti magyar dalok.“ Előadja a férfiak. 2. „Freischütz.“ Weber K.-tól. Zongorán előadja: Várady Irénke k. a. 3. „Hegedű-kettős.“ „Magyar dalok.“ Előadja: Tóth István és Csiba Gábor urak, zongora-kísérettel. 4. „Monológ.“ Előadja: Bézser Zoltán ur. 5. „Olasz dalok.“ Éneklő: Sztrelkó Árpád ur, zongorán kíséri: Várady Irénke k. a. 6. „Kuruc dalok.“ Tárogatón előadja: Csuka Miklós ur, harmoniumon kíséri: Tóth István ur. 7. „Az Ur ítéle.“ Melodráma. Szavalja: Kovács Erzsébet k. a., harmoniumon kíséri: Tóth István ur, zongorán: Kardeván Vilmos ur. 8. Részlet „Hunyady László“ magyar operából. Négy kéz előadja: Várady Irénke k. a. és Kardeván Vilmos ur.

— **A kassai püspök pásztor-levele.** Fischer-Colbrie kassai megyes-püspök pásztor-levelet intézett a kassai egyházmegye lelkészeihez, melyben arra hívja fel őket, hogy tőlük telhetőleg vessenek gátat a nép bucsura való járásának, sőt maguk is menjenek e téren jó példával elő álltal, hogy a szokásos bucsu-lakomákkal hagyjanak abba. A püspök ezen intézkedése nagyon humanus és közérköcsi vonatkozásában nagyon üdvös eredményekkel fog majd járni. A bucsuk manapság már teljesen nélkülöznek minden vallásos színezetet és ajtatosságot, s erkölcsstelen és léha mulla-

tozásokra, korhely dubajkodásokra, véres verekedésekre, esztelen és céltalan költekezésre szolgáltak alkalmat csak. Zászló es feszület helyett javarészt fustélyokkal és füttyökösökkel ellátott duhaj legények vonulnak ma már a bucsuhelyekre fel s a templom helyett a kocsmában gyűi a zarándokserg s bizony ritka az a bucsu, mely ne véresen végződjék, melyet nem a zsandár puskaropogása fejezzen be. Csak üdvözölni tudjuk Kassa magas műveltségű főpappját humanus intézkedéseért.

— **Vásáráthelyezés.** A kereskedelmi m. kir. Miniszterium 7922.910. számú engedélye alapján *Tarcal* községben 1910. év május hó 9-ikére engedélyezett *országos vásár* kivételesen ez évben *május hó 2-án* fog megtartatni, mely vásárra minden némű állatok felhajthatók lesznek.

— **Vadászterület bérbeadó.** Mád község vadászterületén gyakorolható vadászati jog f. évi augusztus hó 1-től kezdődő 6 egymásutáni évre nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni. Az árverés f. évi június hó 7-én d. u. 4 órakor fog Mád község tanácstermében megtartatni. Az árverési feltételek a községi előjáróságánál megtudhatók.

— **Hitközségi elnökválasztás Mádon.** Mád e hó 26-án tartották meg erős és élénk mozgalom mellett a hitközségi elnök és előjáróság választását. A régi előjáróságot elén *Zipszer Henrik* hitközségi elnökkel választották meg csaknem egyhangulag.

— **Színház.** Palásthy Sándor magára hagyott társulata Szalóki ügyes vezetése alatt erősen szembeszálva a reáért sorscsapásokkal dicséretesen megállja helyét s nap-nap után mind jobban és jobban belopja magát a közönség szeretetébe s arat sikert siker után. *Antal Erzsike* szerződése s a zenekar kiegészítése óta a színház mind és mind nagyobb látogatottságnak örvend: hogy Luxembourg grófia napokon keresztül ismételtelen telt házat csinált, az Lehár bájos zenéjén kívül egyedül az Antal Erzi elragadó játékának és egyéni kedvességének tudható be. Hogy jutalomjátékára — kedden — a közönség csak gyengén töltötte meg a színházat, az az erősen lejátszott „Nebántsvirág“-on kívül annak tudható be, hogy az ügy keilőleg előkészítve nem volt. Hja! ma, reklám és kellő „előkészítés“ nélkül már semmi nem megy. — Hétfőn Rostand világhírű drámája a „Sastiók“ került bemutatásra Halassi Mariskával a címszerepben. A közönség zsufolásig megtöltötte a színházat, valóságos enthuazizmussal ünnepelte Halassi magas művészi nivón álló játékát. Jó volt Magas Flambeau szerepében. Jól és hűen játszotta meg Szalóki is Ferenc császár rövid szerepét. Szerdán az előadást ugyancsak zsufolt-ház előtt megismételték. — Csütörtökön Földes Imre nagyhatású színművét a „Hivatalnok urak“-at adták félig telt ház előtt. Magas Barna Gábort, Halassi Mariska Renét játszották s keltek nagy hatást mélyen átgondolt s magas nivón álló előadásukkal. Páratlan volt Szalóki Róth raktárnok szerepében, de kifogástalanul állták meg helyeiket e darabban az összes szereplők kivétel nélkül. Dicséretet érdemel a remek összjáték és a rendezés is.

KÖZGAZDASÁG.

A Bodroglőzi Gazdák Jelzálogbankja Királyhelmeccen.

A fenti címmel a napokban alakulandó pénzüintézet a szétküldött aláírási felhívás szerint 1500 drb. 100 koronás részvény alapján 120.000 K alaptőkével indul útjára. Az alaptőke $\frac{1}{5}$ -részét, vagyis 300 drb részvenyt a kassai jelzálogbank óhajt magának 2 igazgatósági tagság és a tiszta jövedelem $8\frac{1}{2}\%$ -jával lefoglalni oly célból, hogy ezzel döntő befolyását gyakorolja a keletkező intézetnél.

A cél, melyet a prospektus szerint az intézet alapítói maguk elé tűztek, igen szép, és jóakarattal bátran bizhatik, ki az alapítók díszes névsorát olvassa.

Schön Sándor és Barna D. Sátoraljaújhegy.
Női divatkelmék. Menyasszonyi kelengyékés s zönyegek áruháza. Tavaszi idényujdonságom.

Ha ennek dacára némi megjegyzéssel kísérjük ezen alapítást, tesszük azt a következő okokból: Először is általánosságban megjegyezzük, hogy tökeszegény országunkban óriási túltengés van pénzintézeti alapításokban, mert az országban 1700-on felül van részvényeken alapított pénzintézet. Míg az iparilag és kereskedelmileg fejlett Ausztriában 680. A 7000-et meghaladó szövetkezeti intézeteket is beszámítva 3800 lélekre jut nálunk egy pénzintézet. Míg nálunk ipari vállalkozás híján 2500 millió betét oszlik meg a rengeteg apró intézet közt, addig Ausztriában 4500 millió a betétek állaga. Londonnak 80, Budapestnek 100, Debrecen, Nagyváradnak, Temesvárnak 30-30 bankja van. Tudva levő dolog, hogy jelzálogos, tehát hosszú lejáratú kölcsönök folyósításához oly intézetnek, mely közforgalmu jelzáloglevelek kibocsátására joggal nem bír, a 150000 K-ás alaptőke kevés. Kevés pedig, mert program szerint az intézet a hitelnyújtás más ágait és pedig váltó leszámítás, folyószámla, értékpapírok lombardozását stb. cultiválni óhajtja. Ezek mind nagyobb tőkét igényelnek — feltevé, ha az intézet, mint igéri, a most divatozó drága 8-10%-os kamatláb mérséklését tűzte ki nemes feladatának egyikéül.

Utolsónak hagytuk a parcellázást, mely ha nem is hosszú időre, oly tőkét igényelhet, melyre az egész alaptőke kevés. Kivéve, ha az inlézet azon néhány 150-300 holdas birtokot akarja eltüntetni, melynek birtokosai a népet tanító, vezető és irányító szerepét töltötték be. Előnyére válik a szociális közállapotainknak, ha — mint mondani szokták — a nemzet gerincét, a középbirtokos osztályt kiirtjuk, mely különben is oly kevés a bodroglközön, azt fejtegetni fölösleges. A latifundium is holtkéz, ha parcellázni akar — elvégzi azt bank nélkül is.

Nem vették figyelembe alapítók azon körülményt, hogy ha csekély tőkéjüket jelzálog és parcellázandó birtokok vételére fektetik egy előállható penzkrízis esetén, milyennek 2 év előtt tanúi voltunk, nem várt hitelmegvonás esetén válságba kerülhet, mely az adósok romlását jelentené. Nem tudjuk mennyire kapacitások alapítók pénzügyi terén, de tudniok kellene azon feltétlen a tapasztalatból leszűrt igazságot, hogy csak tökeerős intézet nyújthat és kaphat jó és olcsó hitelt. Ezt igazolja nagy, régi intézeteink folytonos milliókra menő tökémeleése. Tollunkat a közérdek szolgálatának szenteltük és szenteljük, azért szükségesnek látjuk a részvényeseket figyelmeztetni, hogy tekintettel elavult kereskedelmi törvényünk hiányosságára, jogaikat az alapszabályokban szigorúan körvonalazzák. Az igazgatóság juttalékok percentualis meghatározásával s különösen ügyeljenek arra, hogy a közgyűlésen tiz szavazatnál senki többet ne gyakorolhasson. Az alapító igazgatók mandátumának lejártá után az új igazgatók 6 évre választassanak és 2-2 évenként annak 1/2-része kisorsoltassék és abban a ciklusban újra választható ne legyen, sógor-ság, rokonság az igazgatóság tagjai, felügyelőbizottság és tisztviselők közt minden irányban és viszonylatban kizárassék. Ezzel eleje vétetik azon anomáliának, hogy egy klikk, ha egyszer magához ragadta a vezetést, onnan többé ki nem mozdítható, mintha örökös főrendek lennének, vagy hogy az intézet idővel „családi” bankká alakuljon át. Közelfekvő a bodroglközi takarékpénztár példáját hozzuk fel, melynél az igazgatóság következetesen a tiszta jövedelem 52%-át fordítja a tisztviselők és saját működésének javadalmazására s hogy ebben mennyire következetes, elővettük az 1904. és 1909. évi mérlegeket. Az 1904-ben 38000 K tiszta nyereségből 14450 K tisztifizetésre és 5250 K jutalékokra és jutalmazásokra, míg 1909. évi 46000 K nyereségből 16000 K tisztifizetés és 8200 K jutott tantieme és prenumeratiókra. Vagyis rövid 5 év alatt még a jövedelem 8000 koronával, a tisztifizetés 2000, a jutalmak és jutalékok összege 3000, összesen csaknem 5000 koronával emelkedett. Szembe állítjuk ezt egy hasontökéjű és koru ungvári pénzintézettel, hol 48000 K tiszta nyereségből 11150 K tisztifizetésre, 6350 K pedig jutalék és jutalmazásokra lett fordítva, vagyis majdnem 7000 K-val kevesebb.

Míg az ungvári pénzintézet 13600 K-val gyarapította tartalékait, a bodroglközi takarékpénztár 1904-ben csak 7000 és 1909-ben 8000 K-t

fordított erre. Igaz, annak az ungvári pénzintézetnek nem az országos híru közgazdasági kapacitás, gr. Mailáth József v. b. t. t., az elnöke.

Rámutatunk, hogy az önálló nemzeti bank létesítésére vonatkozó eszmecserénél irányadó pénzügyi körök igen tekintélyes része a közös bank fentartása mellett nyilatkozott, félve a kamatláb emelkedésétől, azt fogadván el igazságul, hogy minél nagyobb tőke áll rendelkezésre, annál inkább ment a hullámzások befolyásától. Tessék az alapítók az alaptőkét, ha mindjárt fokozatos befizetéssel, 500,000 K-ra emelni, akkor meg tud felelni céljának és nem lesz szüksége a kassai bank elég drága mankójára.

Kiadótulajdonos: ILLÉSHÁZI ENDRE.

Akinek nyomtatványra van szüksége és súlyt helyez arra, hogy **tiszta nyomású, modern kivitelű**

szép és izléses nyomtatványt jutányos árért

szerezzen be, rendelje meg szükségletét a sárospataki reform. főiskolai könyvnyomda bérlőinél

Dani és Fischer főiskolai nyomdászoknál Sárospatakon

akik a legcsekélyebb rendelést is lelkiismeretesen és gyorsan intézik el s **mindig az árnak megfelelő értékű**, finom papírra nyomott izléses és csinos kiállítású nyomtatványt szállítanak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan intéztetnek el.

Aki gyomorfájós, béltbeteg, étvágytalan, lesoványodáshoz hajlandós, használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schaumann gyógyszerész-től Stockerauban.

Aki szabályozni és épsében tartani akarja jó emésztését, használja a Schaumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a fölösleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 K 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ara tarsolyonként 3 phiolával a 10 gyomorsópasztillával Kor. 1.50. Postai szétküldés legkevesebb 2 doboz megrendelésnél — atánvételt — Schaumann gyógyszerész Stockerau-ban. Kapható minden gyógyszerárban.

Saját termésű
tokajhegyaljai mádi

boraimat

a következő áron adom:

1904. évi 4 puttonos muskatal aszu félliteres palackban — 4 K — f.
1904. évi 3 puttonos aszu félliteres palackban — — — 3 K — f.
1908. évi könnyű szamorodni csakis hordókban á liter — — K 75 f.
1908. évi erős szamorodni csakis hordókban á liter — — K 90 f.
1909. évi asztali bor, csakis hordókban á liter — — — K 65 f.

Illésházi Endre,

Sátoraljaújhely.

Nyomtatták Dani és Fischer a ref. főiskola betűivel Sárospatakon.

Salgótarjáni köszénbánya részvénytársulat

széntermékei szobafűtési
: : és ipari célokra : :

Klár és Neuman

: : cégnél : :

Sátoraljaújhely

rendelhetők meg. Ugyanott legjobb minőségű apró és durva szemű kétszer mosott kovács-szén és koks, valamint porosz brikett kapható.

Lászlófi H.

szabóüzlet és gyapjuszövet raktára

Sátoraljaújhelyben.

A tavaszi idényre készít finom angol szövetekből mérték szerint:

Felöltő — — — 25 frt-tól feljebb.
Saccó öltöny — — 22 frt-tól
Jaquet öltöny — — 35 frt-tól
Ferencz József öltöny 40 frt-tól

Kivánatra bármikor kész a megrendelések felvételére kellő mintákkal ellátva utazni. — Művészies szabás.

Kivánatra vidékre mintát s árjegyzéket díjtalanul küld

Zemplén-Ladmóci Mész- és Agyagipar Részvénytársaság

Sátoraljaújhely.

Ajánljuk

a t. építő, építész és mészkereskedő urak szives figyelmébe az általunk kizárólag fával égetett, teljesen kömentes

I-ső rendű darabos meszet,

mely kiadós voltánál fogva az összes hazai termékeket fölülmulja.

Levélbeli megkeresésre azonnal válaszolunk, távirati megrendeléseket elfogadunk.

Zemplén-Ladmóci Mész- és Agyagipar részvénytársaság.

Sürgönyeim: Mészársaság Saujhely. — Telefon-szám: 32.

Legjobb gyártmányu

GRAMOPHONOK és LEMEZEK

kényelmes részletfizetésre is kaphatók

Grossmann H. Sámuel

órás és ékszerész-nél

Sátoraljaújhelyben, Rákóczi-utca 8. sz. a.

Scala, Lyrophon, Da'Capo lemezek ára darabonként 3 kor. 20 fillér.

Választékkal szivesen szolgálók.

Vidéki rendeléseket pontosan eszközölök.

Büchner Béla sodrony-szövet, ágybetét, drótkerítések, vas- és rézbútor gyára, lakatos áru **Kassa**, és galvanizáló telepe e szakmabeli cikkek legelőnyösebb beszerzési forrása. — Kérjen árjegyzéket.

S

Fü
Szerkesztő

Tisz

Tis
dége le
Rákócz
magyar
földig
labban
Az a s
vel ez
Tiszave
És ne
a sáro
változá
vend f
sedés
cokat
deserte
nemze
dérosa
Meczn
a lobo
Dé

Ujhele
Széke
torlja
drága
kal ke
gött, l
kában
hallga
honme
örök s
tektive
jaj és
piszsz

D.
akadály
morál,
közé.
tinetet.
érdekr
lekedés
Míg a
a szemé
felveszi
vás hoz
alkalma
éhes, l
csodálk
dolgot,
elvégre
fel a
tartja
Egyébi
ebbe a
fel azt
logatos.
közben.
M
— mely
kár vo
mutatni
volna
érdekel
— utal
terhetü
állunk,
ból baj
A meg